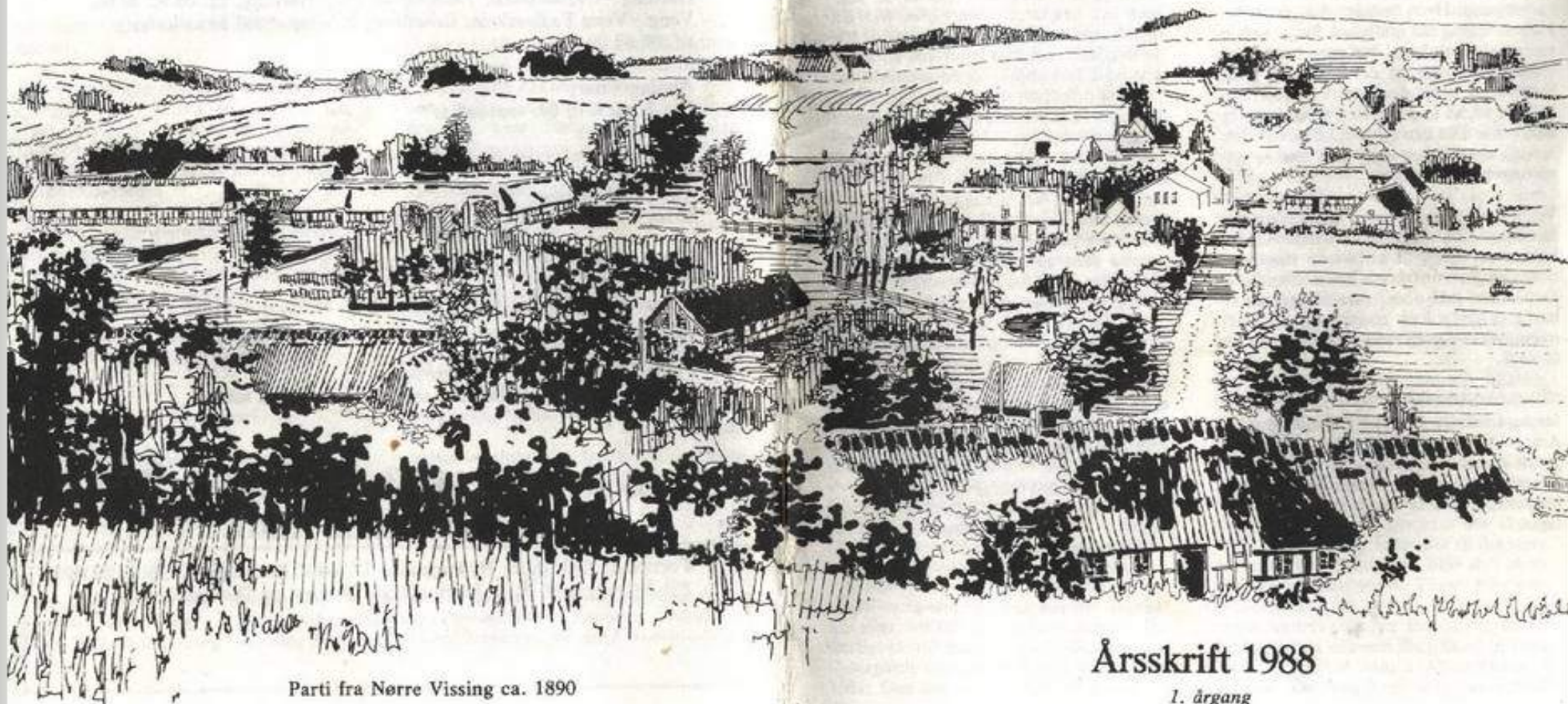

EGNSARKIVET I HØRNING

Parti fra Nørre Vissing ca. 1890

Årsskrift 1988

1. årgang

FORORD

ARSSKRIFT!

Selve betegnelsen afslører ambitioner i form af - hvert år sit skrift.

I Lokalhistorisk Arkivs bestyrelse har vi tænkt, drøftet og overvejet. Hvad indebærer det at starte - i år, næste år, næste år osv.? Kan vi magte det?

Heldigvis fik vi også drejet vore tanker en omgang. Hvad betyder det, at en lokalbefolkning får mulighed for at samle en mængde stof om den egn, hvor hver enkelt tilbringer en del af - eller hele livet? Hvis hvert årsskifte kan føje nye brikker til, så kan det med tiden blive et helt værk. Det kan blive et billede af den fortid, vi er fælles om, fordi der er udsprunget af vores egn.

Vejene omkring vore egne begrænsninger har vi også betrukket. Formår vi at viderebringe det strejf af historiens vingesus, som kan gøre vort årsskifte læseværdigt? Det kan vi ikke vide, men vi ved, at vi har god hjælp i en næsten utrolig stofmængde, så det vil være en skam ikke at forsøge.

SUMMA SUMMARUM - her er så det første årsskrift fra Det Lokalhistoriske Arkiv i Hørning Kommune. Godt begrundt er halvt fuldendt - vi håber dette lille skrift vil blive opfattet som en god begyndelse. Nu er skridtet i hvert fald taget.

Undervejs har vi selvfølgelig ikke alene drøftet dette års udgave, men også planer for det kommende år. Hørning kommunes område er en fælles lokalitet for alle kommunens borgere. Indenfor denne lokalitet findes yderligere lokaliteter, som for den enkelte eller familierne er endnu mere lokale. Det kan dreje sig om en af landsbyerne eller om et af Hørning bys kvarterer. Hvert sted har sin egen historie, men med et netværk af tråde imellem, som kan begrunde en interesse også hos andre, og en interesse for andet end det helt snævre område. Hvert årsskrift vil indeholde en lidt grundigere omtale af en sådan lokalitet i lokalområdet - skiftevis en landsby og et Hørning-kvarter. Som det ses inde i bladet, startes i vest med Nr. Vissing.

Øvrigt stof i bladet vil være beretninger eller anekdoter, hvor det mere er historien end dens oprindelse rent geografisk, der tæller. Praktiske oplysninger af forskellig art vil også finde plads.

Udstyrmæssigt er der tale om beskedne rammer, men derfor kan et skrift jo godt virke tiltalende. Forsiderne vil få et ensartet præg - en slags personlighed. Håbet er, at folk vil nikke genkendende til hvert nyt skrift, som udgives.

Med disse ord overgiver bestyrelsen
ARSSKRIFT 1988
til læsernes dom.

Nr. Vissing - et historisk tilbageblik

Vi ved at der har boet mennesker omkring Nr. Vissing helt fra stenalderens begyndelse, det beviser de mange fund af stenalderredskaber.

Sandsynligvis har en udløber af gudenå-kulturen haft bopladser her på sydskråningerne ned mod den store dal, hvor Knudå løber. Ad denne å har man kunnet sejle ind i søerne, som fra Silkeborg strakte sig helt over til Gammelgård i Storring sogn. Det må have været et meget ideelt sted for gudenåkulturens mennesker, som jo levede af jagt og fiskeri. Hele egnen var dækket af skov og søerne lå her smukt på række: Gammelgårdso, eller Soballesø som den også kaldtes, Pittersø, navnet, som er af nyere dato, har sin egen historie. Her blev i Christian den Fjerdes tid produceret salpeter, på jysk salpitter, som var den væsentligste bestanddel i krudtfremstillingen. Men videre: Vengesø, Ravnso, Knudso og så er vi jo langt inde i søhøjlandet.

Jo livsbetingelserne var her for 8000 år siden og menneskene var her også, fundene beviser det. Vi har en smuk samling på Venge Fællesskole af økser, spyd, pile og knive (skrabere), segl fra hele stenalderen, og vi har et pragteksempel af et fiskespyd i rensdyrtak, som de så ud i gudenåkulturen, alt sammen ting som børnene i tidens løb har fundet og afleveret på deres skole.

De mange jordfaste oldtidsminder fortæller også, at menneskene var her. Stendysser og jættestuer er her ikke mere, men terrænet lader os ane at de nok har været her. En senere tids respektløshed og måske mangel på byggematerialer eller vejmaterialer har fjernet dem. Derimod er mange bronzealderhøje bevaret, og de mange flere, som har været, kan ofte spores på markerne. Enkelte er udgravet og smukke ting har set dagens lys efter 3-4000 år i højens mørke. Et særligt smukt fund er gjort i Guldhøj på Østergårds marker. Den blev udgravet i 1881. Den høj var ca. 2000 år gammel.

Fundene, som var fra romersk jernalder, opbevares nu på nationalmuseet. Her fandt man: Guldring, jernskjoldbule og randbeslag i bronze, jernsværd og spyd, jernøkse, bronzekasserolle og flere nøgler, uden tvivl en rigmands gravgaver.

Her var et godt sted for jernalderens krigere og bønder. Man havde råstoffet til det uundværlige jern lige ved hånden, myremalmen. I bakkerne har man fundet store mængder af slagter, det affaldsprodukt man får, når jernet udsmeltes. Der er også fundet rester af de store lerovne som jernet blev udsmet i. De rige fund fortæller altså at menneskene har været her, men deres historie ligger hen i mørke til langt ind i middelalderen, hvor de første spredte beretninger om personer dukker op.

Og hvad fortæller så disse ældste beretninger. De handler mest om krige og uheld, om brande og dårligt vejr, og så fortælles der om handler med gårde eller testamenteringer til klostret i Øm.

I middelalderens begyndelse har bønderne, og det vil for Nr. Vissings vedkommende sige næsten hele befolkningen, været selvejerbønder, som har betalt deres afgifter og tiende til kongen og kirken, plus jævnligt ekstra til kongens krigskasse.

Deres historie er også landets historie når den kom indenfor rækkevidde, men meget er sikkert passeret uden at egnen har mærket noget til det før langt senere.

Sandsynligvis har de Nr. Vissing bønder været med i den landsomfattende protest mod Knud den Helliges krav om ekstra skat, mandskab og fødevarer til det store erobringstogt til England 1086 som skulle udgå fra Limfjorden. Togtet blev som bekendt ikke til noget, da bønderne i vrede fordrev kongen fra Nørrejylland, forfulgte han gennem Østjylland til Fyn, hvor de dræbte ham i Albanikirken i Odense. Det kan have været en speciel

oplevelse også for bønderne i Nr. Vissing. Men nu til handlerne. 1327 skøder Johannes Slet af Breum en gård i Wiszingsh og 3 boel til *Øm kloster*.

Vi kan se, at dette er noget helt almindeligt i begyndelsen af 1300-tallet. I hundredevis af gårde, ja hele landsbyer bliver testamenteret til *Øm kloster*. Og hvorfor så det? Jo, bønderne slap på denne måde for de stadig mere tyngende skatter til konge og kirke. For det betød meget sjældent, at bønderne derved blev hjemløse, de blev boende mod at betale en fæsteafgift til klostret, en afgift, som på den tid var meget rimeligere end skatterne. Desuden fik bønderne meget ofte indføjet i testamentet, at klostrene skulle forpligte sig til en daglig bøn i klostret for bonden og hans familie til deres sjæls frelse. Jo, handel er en vanskelig ting, både køber og sælger skal være tilfredse. Og hvad er mest værd? En daglig sjælemesse for bonden og hans familie læst til dommedag, eller en østjysk bondegård med fuld besætning og alt tilliggende i ager, mose, skov og eng? Biskoppen vidste det, abbeden vidste det, og bonden og hans familie vidste det. De forløbne århundreder har frataget os al kompetence til at vurdere den handel. Bønderne blev klosterbønder, de kom under klostrets myndighed og forsvar, de betalte deres afgifter til klostret, og de fik deres retssager behandlet og dømt af klostret, og det var de meget tilfredse med. Fromhed og mildhed var dog hvad man forventede og fik fra *Øm*. Megen jord er igennem middelalderen gået den vej ind under det beskyttende storklosters administration. Det var for egnen en helt nærliggende disposition, man kendte *Øm kloster*, var en af rødderne til det, og man gav det næring så længe det levede. I slutningen af middelalderen har kannikere i Århus været jordbesiddere i de fleste landsbyer på egnen. Jens Mogenssen, kannik i Århus har i 1418 og igen 1441 erhvervet gods i Vissing. Omkring

1500 har der næppe været nogle bøndergårde i selveje tilbage i Nr. Vissing. I 1534 under grevens fejde blev al gods under *Øm kloster* inddraget og lagt under Skanderborg len, det blev kongens ejendom, og bønderne blev fæstere under kongen, kronbønder. De Vissing mænd skulle nu forrette ægt (kørsel) og arbejde på Skanderborg slot og de ladegårde, som hørte til slottet, og de skulle betale deres skatter og afgifter i korn, smør, æg, høns og gæs til lensmanden der. Samtidig kom alle retshandlinger til at foregå ved Venge birk senere Skanderup birk og endelig ved Hjelmslev herredsret. Birke dommerne, og senere herredsdommerne havde gennem mange år bopæl på Vengegård (Sofiendal), men hørte ellers under Skanderborg len, og fra 1670 Skanderborg rytterdistrikt. Egnen har ikke haft store adelsgodser. Her har ikke været herremænd, som kunne dominere og tyranisere bøndernes hverdag. Hoveriarbejde, som det er kendt og skildret fra andre egne af landet, har været begrænset til noget over-skueligt, og det har betydet, at bonden har kunnet passe sine marker bedre, han har fået et større udbytte med en rimeligere arbejdsindsats. Han er ikke så ofte blevet afbrudt i sit arbejde af en herremand, der indkaldte til langvarigt hoveri på de årstider, hvor han selv havde mest travlt. Og vigtigere, han er ikke blevet udsat for den ydmygende behandling, som nogle herremænd og deres ridefogeder i andre egne af landet udsatte deres fæstebønder for. Derfor har de lokale bønder været raskere i ryggen, mere selvstændige og mere frimodige til, at gå mod de overgreb, som de selvfølgelig nu og da var udsat for. De har reageret med det samme, det har overrasket deres foresatte og skabt respekt. Og de har klaget til myndighederne, ofte direkte til kongen, når de følte sig gået for nær, ofte har de fået ret, det giver selvtillid, noget den kuede hovbonde aldeles savnede. Og vi har konkrete eksempler herpå. I 1704 blev bønderne fra Vissing, sammen

med bønderne fra de omkringliggende landsbyer, sammenkaldt til en ulvejagt, som skulle udgå fra Hårby. De skulle være klappere og havde til lejligheden forsynet sig med kraftige stokke. Lederen af jagten, hofjægmester de la Roche fra Nygårde befalede, at stokkene skulle tages fra bønderne, og da de protesterede, red han ind på dem med hug og slog. Men nu blev bønderne vrede, og de forsynede sig med nye kæppe fra et læs risgærdsel, som stod i nærheden og gik løs på de la Roche og pryglede ham. I sin nød råbte han om hjælp fra amtmanden som også deltog i jagten, men amtmanden ville ikke have med sagen at gøre. Endelig lykkedes det hofjægmesteren at komme fri af bønderne, han sprang på sin hest, råbte: »Jagten er forbi«, og forsvandt i strakt gallop ad Nygårde til. Hvem der har klaget over behandlingen ved vi ikke, men vi ved, at de la Roche fik en irettesættelse af Frederik den Fjerde med besked om, at han havde at »begagne bonden med moderats«.

Med mellemrum måtte bønderne dog bøje sig for de uafvendelige ulykker, som kunne ramme dem. Det kunne være brand, den var altid frygtet. Ofte blev ilden en katastrofe for hele landsbyen, bygningerne var med stråtage og bindingsværk eller bulhuse meget letantændelige. Dertil kommer at husene lå tæt, ofte var gårdene sammenbyggede eller med ganske smalle slipper imellem. I 1619 ramte ulykken to gårdmænd i Vissing, Peder Thomsen og Søren Dinesen. Deres gårde brændte uforvarende ved nattetid, årsagen kender vi ikke, men vi ved, at de i den anledning har søgt om fritagelse for deres økonomiske og arbejdsmæssige forpligtelser. Vi ved også, at kongen bevilgede dem lettelse i deres ulykkelige tilstand, de to bønder blev fritaget for landgilde, uår og arbejde i et år. Andre ulykker kunne være når med misvækst og tørke, når kornet havde mest brug for regn, eller silende regn når man skulle bjærge den sparsomme høst. Eller det kunne være vintre så lange og stren-

ge, at foderet slap op, og kvæget døde af sult og sygdom, eller blev taget af glubske ulve, som brød ind i de skrøbelige fæhuse.

Når ulykkerne ramte kunne bønderne virkelig lide nød, men man stod sammen og hjalp hinanden, så godt man kunne. Vi ved, at ved brande trådte nogle skrevne og uskrevne love i kraft, alle skulle hjælpe til de ramte igen var bragt på fode.

Det er overvejende sandsynligt, at bønderne i alle sådanne tilfælde er bevilget fritagelse for skatter og landgilde efter ansøgning. Der er fra alle egne af landet bevaret mange af disse ansøgninger. Når man læser dem i dag, kan man få det indtryk, at vi her står over for en meget ydmyg og underdanig bondestand, men det holder ikke i alle tilfælde. Skrivelserne er temmelig stereotype, nogle må have hjulpet med formuleringen. En indledning, hvor man fremhæver modtagerens position og dyder, noget han i henhold til den tids skrivemåde havde krav på, sammenholdt med en passende ydmyggørelse af afsenderen.

Dernæst beskrives, ofte meget detaljeret ansøgningens årsag, her glemmes ikke noget. Den sidste del af ansøgningen indeholder en underdanig konkretisering af ønskerne, samt en kraftig fremhævelse af den belønning i jordiske fortræffeligheder og - navnlig - hinsidig påskønnelse, som den ansøgte, ofte kongen, ville kunne påregne, hvis han imødekommer ansøgningen. Jo, man overholdt alle gældende regler for god tone - og lidt til. Det var dog vigtigt med den skattelettelse, og ting er nok sagt og noget skrevet med et lille blink i øjet. Man gør gerne en del for at beholde værdierne i egen lomme.

Nr. Vissing har tidligere i middelalderen været af en vis størrelse. I hvert fald boede der dengang mennesker nok til, at de kunne opføre en kirke, sandsynligvis en kirke af hugne kvadre, som de er almindelige på egnen.

Vi ved også, at den har ligget i vejgafflen Javngydevej-Låsbyvej. Her ligger i dag

en gård, som hedder »Kirkegård«. Ved fundamentudgravninger og andet jordarbejde er man her ofte stødt på middelaldergrave, og man har på en gård i byen fundet en smukt tilhugget vinduesoverligger fra kirken. Nr. Vissing var før reformationen et selvstændigt sogn under Gern Herred.

Hvornår kirken er brudt ned ved vi ikke, men det er sandsynligvis sket kort efter reformationen, da så mange andre kirker blev nedbrudt og sogne sammenlagt. Nr. Vissing er ved den lejlighed blevet lagt under Dover-Veng sogn og samtidig med hensyn til retsforhold flyttet fra Gern til Hjlemslev herred.

I 1670 oprettede kong Christian den Femte sin nationale rytterhær, angivelig i den hensigt, at skaffe sig pålidelige soldater til at erobre Skåne tilbage, efter at vi havde mistet alle skånske lande i svensekrigene 1558-60.

Bestemte dele af landet skulle tjene til underhold for et rytterregiment. Skanderborg len udgjorde en sådan del. Bønderne i lenets område skulle nu, som afgift af deres gårde, deltage i rytterregimentets underhold, forplejning og mundering. Bonden kunne også selv påtage sig millitærtjenesten og på den måde slippe for afgiften.

I Skanderborg len blev det almindeligt, at bønderne selv påtog sig opgaven, og det har Nr. Vissings bønder også gjort, de blev rytterbønder.

Selv om tjenesten kunne være hård, var en rytterbonde ikke nogen almindelig knoldsparker. Flot har han været, når han søndag formiddag red til mønstring på stillepladsen ved Tulstrup kirke: Filt-hat med jærnpotte, rød kappe, gul læderfrakke og et blinkende stålkyrads, lange støvler med sporer, pistoler og en vældig glinsende sabel.

Rytterregimentet kom i brug i det blodige slag ved Lund 2. dec. 1676, hvorfra mange af de jyske bønder aldrig vendte tilbage.

Da ryttergodset blev solgt i 1767, blev store områder nord for Skanderborg lagt under Wengegård. Den blev købt af amtmanden for Skanderborg og Aakjær amter geheimeråd von Woyda. Christian den Ottende fik 34.808 Rdl. i statskassen for den handel, ikke noget lille beløb, men Wengegård, som nu blev om-døbt til Sophiendal, var også nu blevet et meget stort gods.

De Vissing mænd havde i århundredernes løb været klosterbønder, kronbønder og rytterbønder, men nu blev de almindelige herremandsbønder - hovbønder. Det betød nu ikke nogen forværring under sædegården Sophiendal, hvor von Woyda førte et mildt regime. Det blev nu heller ikke nogen langvarig affære for hovbønderne i Nr. Vissing.

De store landboreformer er på vej, 20 år senere begynder udskiftningen og overgangen til selveje, hvor bønderne efter i 5-600 år at have dyrket lejet jord, atter kan komme til at dyrke egne marker. Udstykningskortet, som blev udfærdiget 1789, opbevares nu i egnsarkivet i Veng. Det indeholder mange interessante oplysninger om byens form og gårdenes beliggenhed. Der ses de gamle hovedveje og markveje, fortevejen, gadejord, gadekær m.m.

Vi kan også se, at der er blevet arbejdet med rydning, og nye områder må være blevet opdyrket i de 20 år Nr. Vissing var under Sophiendal. Der er i 1789 14 gårde mod 11 i 1767. Men noget er også foretaget i de 100 år, som lå forud, i 1651 var der kun 4 helgårde og 4 halv-gårde i Nr. Vissing.

De allerfleste gårde var allerede før 1800 frikøbte af bønderne, de sidste gårde blev frikøbt i 1816 og 1820, så det er gået hurtigt med overgangen til selveje i Nr. Vissing.

Peter Friis Kristiansen.

Nr. Vissing kirke og sogn

Nørre Vissing var i middelalderen et selvstændigt sogn under Gjern herred og har haft sin egen kirke.

Der har sikkert været tale om en romansk granitkirke, efter jysk byggeskik opført af kvaderhugne granitblokke. Traditionelt må den have bestået af skib og kor og har lignet andre østjyske småkirker som f.eks. den lille kirke i Alling, Gjern herred, men uden våbenhus, som er en senere tilvækst.

Der findes i dag bevaret en romansk vinduesoverligger, men ellers er intet tilbage af kirken.

Kirken antages at have ligget ved krydset Århus-Javngyde-Ry vejen i bakken ved Javngydevej lidt syd for krydset ved den nuværende Låsbyvej.

Gården, på hvis område kirken har ligget, har tidligere haft navnet Kirkegaard, og en bæk på stedet hed Kirkebæk.

På gårdens område er tidligere fundet en del kisterester og skeletdele.

Nørre Vissing sogn omtales i breve fra 1340 og 1506 og helt frem til 1570.

Hvornår sognet er nedlagt, vides ikke, men omtalen fra 1570 må formentlig være fra den allersidste periode, idet det er sandsynligt, at nedlæggelsen er sket kort tid efter reformationen, i hvilket tidsrum en del selvstændige sogne blev nedlagt, alene i Århus Stift blev ca. 25 selvstændige sogne nedlagt.

Kirken er så formentlig gået i forfald, og i 1768 omtales det, at kirkens ruiner endnu ses. Muligvis er materialerne efterhånden blevet fjernet og anvendt til andre byggeformål og findes måske endnu rundt om på egnen.

Kirken kan tænkes at have været tillagt Øm kloster.

Øm kloster blev grundlagt i Smaaenge - det nuværende Sminge - i 1166 af biskop Eskil af Århus og abbed Henrik fra Vit-

skøl.

Allerede kort tid efter grundlæggelsen, og efter biskop Eskil var faldet i kamp mod Venderne og efterfulgt af »Den udvalgte bisp« Svend, flyttede klosteret fra Sminge, idet munkene overtog Benediktiner klosteret i Venge, som var i forfald på grund af »De sorte munkes forsømmelighed«.

Venge kloster blev Cisterciensers kloster, og senere flyttede det først til Kalvø i Skanderborg sø og derfra til Øm.

Det vides, at Niels Johnsen Munk i 1340 testamenterede gods i Venge og Nr. Vissing til Øm kloster og til gengæld i 1343 erhvervede livsbrev på bl.a. Søballe.

Jens Slet fra Breum skødede i 1327 gods i Nr. Vissing til Øm kloster.

I det hele taget ses det, at Øm kloster stadig erhverver sig gods og ejendom i Nr. Vissing ved køb, arv og gave, og omkring 1500-tallet kan det med nogenlunde sikkerhed regnes med, at Øm kloster ejede det meste af Nørre Vissing sogn. Bønderne i Nørre Vissing har dermed været »klosterbønder«, men det regnedes dengang ikke for ilde at »være under krumstaven«, idet de fromme mænds herredømme var mildt.

Bent Meyer.

Den romanske vinduesoverligger fra Nr. Vissing kirke - ellers er intet tilbage.

Liv og virke i mands minde

KROMØDET den 17. marts 1988.

Den menneskelige hukommelse er fantastisk. For den, der er interesseret i lokalhistorie indenfor de sidste 80 år, står der her en databank af dimensioner til rådighed.

Her findes oplysninger om alle begivenheder, tanker og forhold, som nulevende har været ude for - klar til at blive brugt - men hvis ikke, dør denne viden sammen med personen.

Det erindrede har alle de dimensioner, som den menneskelige bevidsthed kan opfange - lyde, lugte, farve, følelse. Genkaldelse gennem det talte ord, kommer helt på linie med eller overgår til tider fotografier, film og båndoptagelser.

Erindringen er den gyldne nøgle, der åbner op for nye måder at anskue en egns lokalhistorie på.

At støtte sig på erindringer er ikke uproblematisk, specielt når man sidder mange personer samlet, der kommer hurtigt situationer, tidspunkter, angivelser, som man har forskellig mening om.

Kromødet med tilstedeværelse af ældre Vissingboere, deres erindringer, placeret omkring et matrikelkort, er et eksempel på, hvordan låget over en enorm vidensbeholdning kan løftes.

En båndoptagelse af hele mødet gengiver mange detaljer fra livet i det gamle Nørre Vissing, men også mange fortolkninger.

Selv en udenforstående vil ved aflytning af båndet ikke kunne undgå at opfange den glade, engagerede stemning hos de mange fremmødte, der prægede mødet i hele dets forløb.

I det følgende har vi forsøgt at gengive de mange erindringsbilleder, der blev rullet op for os på denne minderige aften.

Med udgangspunkt i de mange skildringer, erindringer og sandfærdige anekdoter, der kom frem i løbet af aftenen, gengiver vi oplysningerne og skildrer livet på godt og ondt i Nørre Vissing »i mands minde«.

Foreninger.

Det var lidt sparsomt, hvad der kom frem af oplysninger om foreningslivet i tidligere tider, men lidt var der da.

Ungdomsforening.

I krigsårene fandtes en ungdomsforening i Nr. Vissing. Formålet fortaber sig lidt, men har sikkert været godt nok fra starten, men efterhånden blev det kun til fester på kroen, men de var godt besøgt. Foreningen holdt 6-7 år, men opløstes så.

Borgerforening.

I 1940'erne var der en borgerforening i byen. Da den opløstes, gik kassebeholdningen og protokollen til den nuværende beboerforening.

Skytteforening.

Byen har haft en skytteforening, og navnene Søren Nielsen »Højgaard« og Jens Rasmussen »Bækgaard« nævnes i denne forbindelse. Man erindrer også hundene Bec, Stryg og Stødsel.

Afholdsforening.

Der har også været en afholdsforening i Nr. Vissing, men det berettes, at den efterhånden opløstes ved, at medlemmerne blev excluderet, fordi de blev »antruffet på kroen«.

Det oplystes, at der endvidere har været en transformatorforening, en landbofor-

ening i Høver, en husmandsforening i Venge samt en mergelforening. Et mergelspor har gået fra Lillering til Nr. Vissing østermark.

Fester.

Livet i tidligere tider i Nr. Vissing har ikke været kedeligt. Beboerne synes at have haft en veludviklet sans for at more sig ved enhver given lejlighed.

Barselsgilder.

Det var skik, at der ved børnefødsler afholdtes barselsgilde i det hjem, hvor den lykkelige begivenhed havde fundet sted. Men som noget vist nok ret specielt for Nr. Vissing var det kun mændene, der deltog, og man startede på kroen for at være i den rette stemning, når man ankom til barselshjemmet.

Festen blev ofte af betydeligt omfang, og det fortælles, at en barselsvært dagen efter et barselsgilde beklagede sig til sin nabo over det store spiritusforbrug. Der var gået 27 potter brændevin.

»Ja - svarede naboen - og tak du din Gud for, at du fik din part«.

Fastelavn.

(Se desuden billedet på side 19).

Ved fastelavn red karlene i byen fastelavnssridning fra gård til gård.

Inden havde man afholdt ringridning, og vinderen blev udnævnt til fastelavnskonge og ledede fastelavnssridningen.

Han valgte sin dronning, men det var ikke altid, han fik den, han gerne ville have haft.

Det fortælles, at en husmandssøn engang havde vundet ringridningen, men hans udvalgte fastelavnssdronning ville ikke have ham - hun var gårdmandsdat-ter.

Man red fra gård til gård og indsamlede penge til en fest, som afholdtes samme aften på kroen.

Der var også en klovn med i optøget.

Grundlovsfest.

Der afholdtes årlig grundlovsfest. Festen begyndte i »Den røde hule« - d.v.s. det sted, hvor Nr. Vissings genforeningssten nu er placeret i bakkerne syd for byen.

Senere var der grundlovsfest på kroen. Det var lærer S. P. J. Hummeluhr, der var den drivende kraft bag disse grundlovsfester, og han skal have haft et stort talent for at arrangere.

Folk og hændelser.

Udover mere konkrete oplysninger om fortiden i Nr. Vissing fremkom i løbet af aftenen på kroen den 17. marts 1988 mange spredte anekdoter og løsrevne episoder, som har fundet sted i Nr. Vissing i »mands minde« og som hver for sig er med til at tegne et billede af en levende befolkning i byen, vi gengiver her nogle af dem på den måde, de fremkom, og for det meste vedkommende uden at kunne tidsfæste dem nøjere eller sætte navne på dem.

Gamle lokummer.

Længst henne ved købmanden var de gamle lokummer anbragt. Dengang gik skrænten helt op til landevejen.

Lokummerne var to brætter - hvor folk så ku' sidde -. Der var helt åbent - og

det sejlede bare ned ad skrænten.

En udbredt morskab blandt drengene var at drille »de gæstende«, det gik da også ud over de unge piger, for »når bare kæppene var lange nok kunne man stå nedenfor og puffe til tøserne«.

Fælles ged.

I Venge havde man en fælles gedebuk, som også »De Vissinger« benyttede sig af. Geden blev ganske enkelt anbragt i en barnevogn og kørt til byskellet, hvor Vissingerne overtog kortegen og kørte geden på arbejde.

Skomagerens jagt.

Skomageren, der boede overfor sognefogedgården, havde en del får, som han lejede græsning til.

En gang kom Bækgårdens drenge hjem med en ged, de havde fået fat på. Den kunne ikke være på gården, og man måtte finde et sted at have den.

Men først skulle den af en eller anden grund males. I Brugsen fik man fat på noget brun maling, og så malede man geden over det hele, undtagen på rumpen, der fik lov at forblive lys.

Derefter lukkede man geden ind på græsningen sammen med skomagerens får. Om aftenen kom en mand ind til skomageren og spurgte, om han havde set, at der var kommet en hjort ind til hans får.

Skomageren blev fyr og flamme og tog sin bøsse og gik ud til fåremarken. Da han så den brunmalede ged med den lyse bagdel, tog han den naturligvis for en hjort - og skød den.

Det lo de meget af den sommer.

Snekastning.

Ved snefald blev folkene tvangsudskrevet til snekastning på vejene.

Et år kom der så meget sne, at der måtte kastes flere gange om dagen, og det år

blev der indført betaling for den halve dag.

Mælkekusken, der jo kun kørte mælk om formiddagen, mente nok, at han kunne kaste sne om eftermiddagen, hvor der var penge at hente.

Men da han henvendte sig, fik han at vide, at betalingen var betinget af, at man havde kastet sne uden betaling om formiddagen.

Mælkekusken begyndte så at »sige ting« til snekasterne og kaldte dem ondt. Sne-kasterne slog kreds om mælkekusken og truede ham. Hvis han ikke gav brændevin og wienerbrød på kroen, skulle snekasterne »komme efter ham«.

Ellers endte de store snekastningsperioder ofte med en fest på kroen.

- »Da var der s'gu gilde«.

Børn foran bageren.

Fodbold.

I 1930/40 var der stor interesse for fodbold, og der blev spillet på baner, anlagt direkte på flade markarealer i og omkring byen.

En sommer på »Kaln's« ved Rolskovs gård, andre somre på »Sandet« ved Høvervej eller ude på Østergaards jorder.

Også godsejeren på Sophiendal, baron Rosenkrantz, havde givet et stykke jord til fodboldbane.

- »Lige først på hø' hånd, når man drejer ned mod soen« - (Ravnø) - »ja, og køerne gik der jo også, de had' jo bare få't de her pæle sat op til mål«.

Der blev spillet drabelige kampe mod nabobyerne, og der stod respekt om hol-

det fra Nr. Vissing.

- »De værst' fjender de (spiller fra Venge) kunne komme ud for, var jo de her Vissinger - de var jo ikke til at tæve«.

To særlige iltre modstandere var Karl Nielsen - handelsmand i Nr. Vissing - og uddeler Nielsen fra Venge. Begge gik hårdt til den, og det fortælles, at Karl Nielsen i sin iver sparkede sådan i græsset, at hans støvle gik midt over.

Der var også en særlig stemning blandt tilskuerne, når ærkefjenderne mødtes, og der lød taktfaste smæderåb: - »Jord ham uddeleren, jord ham uddeleren«.

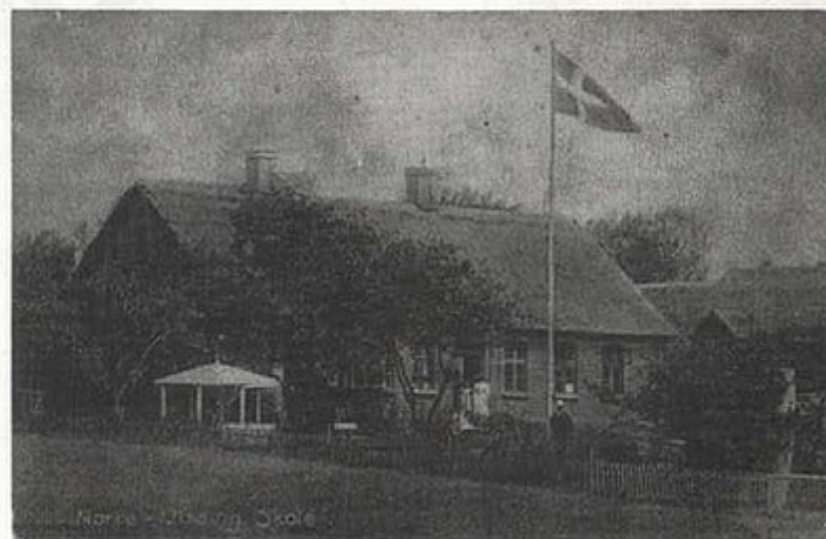
Blandt tilskuerne sås i de senere år gamle Rolskov, der sad på en medbragt stok, og Karl Nielsen stod lige ved. Når det gik rigtigt skævt for Vissingerne, kunne han i sin iver sparke til Rolskovs stok, så han væltede.

S. P. J. Hummeluhr.

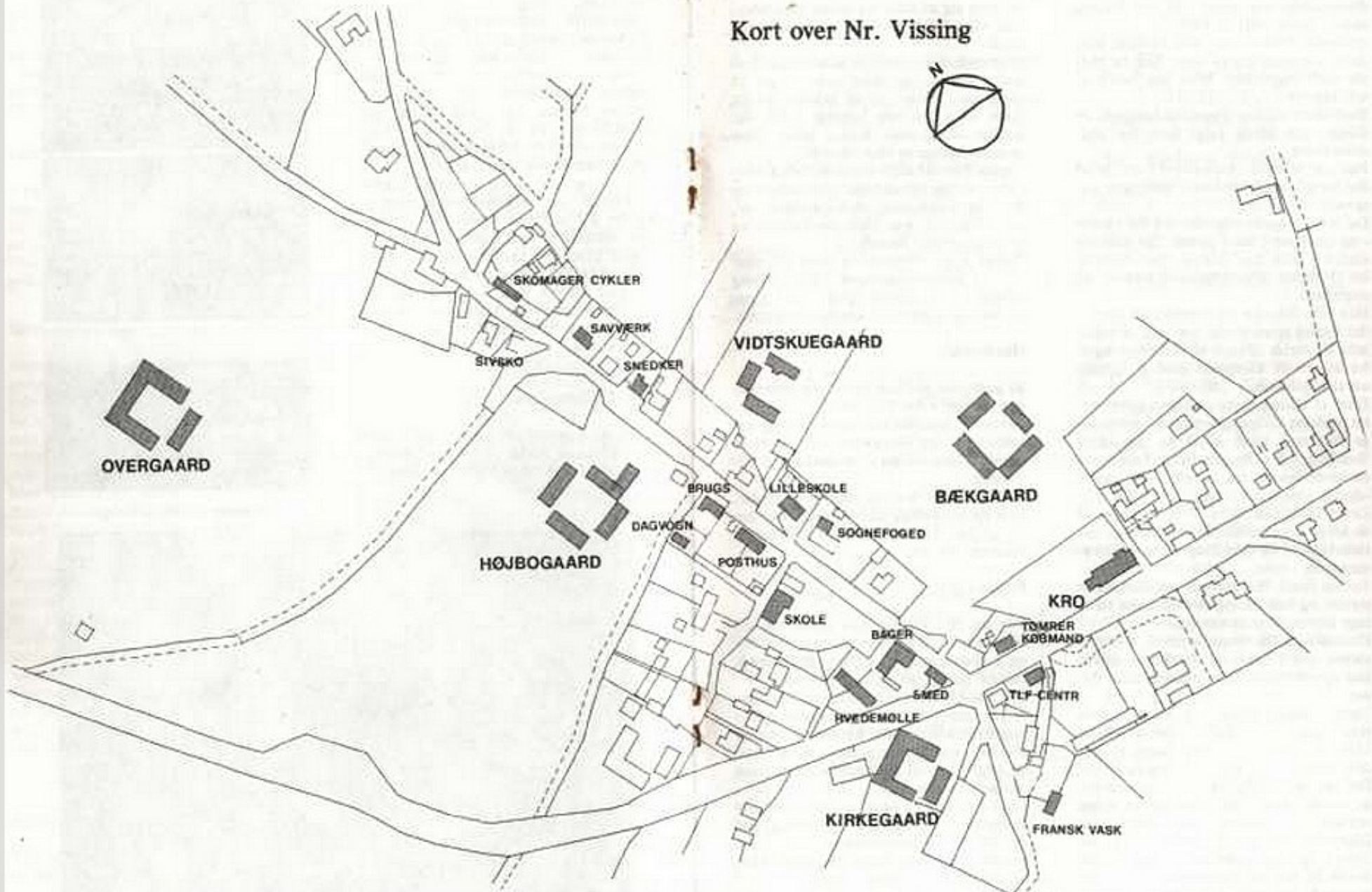
S. P. J. Hummeluhr er et navn, man gang på gang støder på i fortællingerne om livet i Nr. Vissing i tidligere tider.

Partier fra Nr. Vissing.

Kort over Nr. Vissing

OVERGAARD

HØJBOGAARD

VIDTSKUEGAARD

BÆKGAARD

SKOMAGER CYKLER
SAVVERK
STYBKO
SNEDKER

BRUGS
LILLESKOLE
DAGVOEN
SOGNEFOGED

POSTHUS
SKOLE
BAGER

KRO
TØMRER
KØBMAND

SMED
HVEDEMOLLE
KIRKEGAARD
FRANSK VASK

Hummeluhr var lærer ved Nr. Vissing skole i årene 1903 til 1919.

»Hummel-Peter«, som han kaldtes, havde et tvilsvomt ry som lærer, det var måske også begrænset, hvad han havde af uddannelse.

Endvidere var han frygteligt tungtør, en lidelse, der havde fulgt ham fra ungdomsårene.

Han var levende interesseret i alt, hvad der foregik omkring ham - men også adspredt.

Da man byggede bageriet syd for skolen - og bankede pæle i jorden lige udenfor skolen - låste han dørene efter eleverne for at kunne følge byggeaktiviteterne på nært hold.

Han ville ikke for alt i verden gå glip af det nye og spændende, om han så måtte løbe 10 skridt tilbage til skolebygningen for at advare knægtene mod at springe ud af vinduerne.

Efter at Hummeluhr er blevet pensioneret, oplever skoleungdommen 7 forskellige vikarer i løbet af få år. En lærer Bundgaard fra Ry, en lærer Lassen og en lærer Jensen fra Lyngby. Den sidste »dygtig men træls - ham ku' a et' li'«.

Lærer Hummeluhr var ivrig arrangør af de årlige grundlovsfester, og han var initiativtageren til opstilling af en genforeningssten i byen.

Stenen fandt Hummeluhr på Højgaard's jorder, og han fik ejerens tilladelse til at tage stenen til genforeningssten.

Hummeluhr fik byens unge til at slæbe stenen ned i byen, og derefter huggede han egenhændigt inskriptionen ind i stenen.

Under håbets anker og kærlighedens ring satte han teksten: Sønderjylland 1864 til 1920. $\frac{3}{4}$ Thi evig dansk er jorden, som er købt med Danmarks blod«. Det var oprindeligt Hummeluhrs tanke, at stenen skulle anbringes på et grønt område ved nordøst hjørnet af krydset Låsbyvej - Vidkærvej. Dette område var byjord og benyttedes af smeden - der havde sin smedie lige over for - som oplagsplads for alskens skrammel. Smeden

skyndte sig at sikre sig skøde på jorden, han ville ikke af med sin skrammelplads.

Hummeluhr fik derefter sine elever til at slæbe stenen, der blev anbragt på en slæde med meder, op på bakken syd for byen, hvor den blev anbragt i det, der kaldtes »Den røde hule«, stedet hvor grundlovsfesterne blev afholdt.

Stenen blev afsløret Valdemarsdag 1920 i overværelse af over 600 mennesker, og der blev holdt taler af bibliotekar, dr. phil. Viggo J. von Holstein-Rathlou og folketingsmand Hedelund.

Stenen er nu efterhånden groet til i vildnis, og beboerforeningen i Nr. Vissing arbejder på at få den flyttet ned i byen, så den kan komme til ære og værdighed.

Håndværk.

Så godt som alle håndværk har været repræsenteret i Nr. Vissing.

Savværk, kombineret skomager og cykelhandler, en skomager mere, tømrer, murer. Også sivsko er fremstillet i Nr. Vissing.

På kortet over byen er angivet de steder, hvor de forskellige håndværkere har boet, og man har endnu deres annoncer i bladene bevaret.

Pottemageri.

Selv om Nr. Vissing ikke kunne stå ved siden af pottemagerbyen Sorring, var byen i slutningen af forrige århundrede ramme om en betydelig lerindustri.

Der har været flere egentlige pottemagere på egnen (Jørgen Rasmussens pottemageri i 1851) med herudover mange småfolk, som lavede potter i deres fritid og solgte dem til markeder eller til mere velhavende nabber.

I bakken lå der en mergelgrav, hvor der gravedes ler (blåler) af en særlig god kvalitet til Sorring-pottemagere.

Denne mergelgrav havde en særlig lugt, sandsynligvis fra denne lertype.

(fortsættes på side 16)

A. Sørensen & Søn, Skomager

Nørre Vissing,
anbefaler sig med godt, solidt udført
Skomagearbejde.

A. Sørensen & Søn,

Cykleforretning
& mekanisk Værksted,
Nørre Vissing,

anbefaler et smukt Lager af nye og brugte Cykler og alle Reservedele. Prima Dæk og Slinger. Reparationer af Motorer, Cykler og Symaskiner udføres samt Autogensvejsning.

C. C. Skaarup,

Bageri og Conditori,
Nørre Vissing,

Telefon 18,—
anbefaler daglig friskbagt Rug-, Sigte- og Wienerbrød sam Conditori. Bestillinger paa større Kager modtages. og leveres paa kort Tid.

S. Mathiasen,

Vogn- & Feslagsmed,
Nørre Vissing,

anbefaler sig med alt til Faget henhørende. Nye Vogne og Avlsredskaber leveres. Reparationer udføres.

Jens N. Jensen, Mjesing,

Træskoforretning,
anbefaler Træsko og Træskostøvler
i alle Størrelser og Faconer.
Reparationer udføres.
NB. Seletøj repareres.

M. P. Olsen.

Tømrer.
Nørre Vissing.

Chr. Nielsen Fisker,

Cykleforretning,

anbefaler nye og brugte Cykler. Alle Reservedele. Reparationer udføres.

Knud Jensen, Slagterforretning.

Mjesing.

Telefon Nr. 4.

R. P. Poulsen, Haarby,

Skotøjsforretning,

anbefaler et smukt Lager af Herre-, Dame- og Børnefødtøj. Reparationer udføres hurtigt og solidt

J. Chr. Jørgensen,

Tømrermester,

Savværk og Maskinsnedkeri.
Haarby.

Telefon Haarby 17.

Alt Bygningsarbejde udføres. Lager af Bygningsmaterialer. Liggister føres paa Lager i alle Størrelser og Udstyrelser.

S. P. Laursen, Mjesing,

Bageri og Conditori,

Telefon 19,

anbefaler daglig friskbagt Rug-, Sigte- og Wienerbrød samt Conditori. Bestillinger paa større Kager modtages.

Møller.

Der har været mange møller på egnen, bl.a. en hånddrevet hvedemølle, der har ligget i området ved branddammen. Den største mølle lå på bakken mellem Nr. Vissing og Låsby, den blev nedbrudt i 1930'erne og vist nok flyttet til Stjær.

Båndoptagelse af kromødet.

Vi vil gøre opmærksom på, at båndoptagelsen fra kromødet den 17. marts 1988 rummer umådeligt mange indtryk, hvis gengivelse langt vil overskride dette blads rammer.

Vi har overvejet at kopiere båndet med

henblik på udlån til interesserede - om så blot på grund af almindelig nysgerrighed eller for at genopleve denne festlige aften.

Dette vil der senere blive taget endelig stilling til.

Hvor om alting er, så var det for dem, der deltog, en minderig og uforglemmelig aften, og vi har grund til at takke de mennesker - især de ældre med deres store beholdning af erindringer - fordi de mødte frem og gjorde det muligt for os at skrive dette om »Liv og virke i mands minde«.

Hans Martin Petersen/Bent Meyer.

Hørning byvåben har historiske motiver....

Hørning har fået et sognevåben. Ja, nu er det nogle år siden, men har De tænkt over, hvad det fortæller os. De kan se det over døren ind til sognerådslokalerne.

Skjoldet er delt med en lodret linje, og på højre side ser man en rød vindmølle på sølvgrund. Til venstre er der et hjul fra en vandmølle over 3 bølgelinjer. Det er i sølv på blå grund.

Det er ikke så mærkeligt, at man har valgt netop disse motiver, thi Hørning havde så sent som i 20'erne 3 vindmøller ved byen og ligger i en krans af vandmøller.

Den ene mølle eksisterer endnu oppe ved »Møllegården«, hvor den hver aften bliver projektorbelyst. Nede ved stationen på bakken lige over for Toldstrups fabrik lå den anden - »Karens Mølle«, og ude på bakken ved »Lethsminde« bag fodermesterhuset lå den tredje.

Stilling-Solbjerg sø sammen med Århus å danner halvbue om Blegind-Hørning. Åen har et meget stærkt fald. Fra mosen sydøst for Solbjerg, hvor den udspringer, og til den løber ud i Århus Havn 43 km længere borte falder den 62 meter. Fra Solbjerg sø er faldet 50 meter. Derfor ligger møllerne tæt, snart på den ene og

snart på den anden side af åen og dermed også sognegrænsen.

Hvor gamle møllerne er, er det umuligt at sige, men f.eks. Aldrup mølle som er den første lige efter at åen er kommet ud af Solbjerg sø, nævnes allerede 1289, da Erik Menved solgte den til Århus Domkirke. Det lyder da af noget!

Den næste, Ingerslev mølle, som ligger i Tiset sogn, har også tilhørt kronen.

Så kommer vandmøllen ved Beringbro, nu »Lilleskolernes Efterskole«.

Edslev mølle i Kolt sogn har også tilhørt kronen, men kom senere under Marselisborggård. Den blev bygget omkring 1820, og sagnet beretter at den blev betalt i firskillinger, som blev kørt i vognmandslæs fra Kolding, hvor bygherren boede, til Edslev.

Dørup Mølle blev også kaldet »Lille Mølle«. Den nævnes 1590 - altså under Chri-

tian IV.

Bodil mølle nævnes på samme tid. Den ejedes af Henrik Lykke til Overgård, men kom senere ligesom Dørup mølle under Skanderborg Ryttergods. Begge steder blev der i 1740 oprettet hølafabrikker.

I Bodil mølle opdagede man, at nisserne arbejdede om natten, så folkene om morgenen fandt mange færdige høleer.

Da mølleren taknemlig forærede dem et sæt tøj hver, tog de tøjet på og gik deres vej.

Pinds mølle i Kolt sogn omtales 1610. Den har også tilhørt Marselisborggård. Så glider åen ud af Hørning og ind i Harlev sogn og videre til Århus og stadig ligger de idylliske møller som perler på snor langs åen, men det er jo en anden historie.

Penge og samfund

Allerede i forrige århundrede var der i visse kredse af befolkningen forståelse for, at også de mindre samfund havde behov for et organ, der kunne opsamle de penge der var i overskud et sted, og formidle disse penge til andre steder, hvor der var behov for dem.

Således også i Hørning, der i slutningen af det forrige århundrede var et udpræget landbrugssamfund, med de håndværkere der var behov for i et sådant lokal samfund. Fremsynede mennesker påtog sig denne opgave.

Det første pengeinstitut i Hørning blev startet omkring århundredeskiftet, af blandt andre Peter Laursen, Dørup, Peter Møller, Nydamsgård og Rasmus Juul, Forløsegård, Hørning.

De første mange år havde dette pengeinstitut, der fik navnet Blegind-Hørning Sognes Spare- og Lånekasse, til huse i »Den røde Stue« på den gamle Hørning Kro, men flyttede senere til »Alfahus« hvor der også var kommunekontor.

Den daglige drift blev i starten varetaget af de personer der stod som stiftere. Hvor ofte der var åbent, foreligger der ikke noget skriftligt om, men det har næppe været mere end nogle få timer om ugen i de første mange år.

Blegind-Hørning Sognes Spare- og Lånekasse eksisterer ikke i dag. Den blev den 7. juni 1962 overtaget af Andelsbanken, der dengang havde til huse i Stationsbyen, men nu ligger på Stationsvej i samme bygning som Hørning Posthus.

At stifterne af Hørnings første pengeinstitut også interesserede sig for andet end at varetage medborgernes pengesager, fortæller Peter Møllers datter Agnes Johansen, Nydamsgård om.

Der var i mange år tradition for, at stifterne om sommeren tog fruene med på en udflugt, og det var ofte til steder der lå langt fra hjemstavnen, datidens transportmidler taget i betragtning. Umiddelbart efter genforeningen i 1920 gik turen således til det genvundne danske land syd for Kongeåen. Turen foregik i lastbil. Bager Schultz i Solbjerg, der var en initiativrig mand, havde anskaffet en lastbil, og den blev monteret med bænke på ladet og så gik turen sydpå til de mindeværdige steder på Sundeved og Als. Hvor længe turen varede, husker Agnes Johansen ikke, men med datidens rejschastighed taget i betragtning har den næppe kunne klares på en dag.

En anden udflugt gik til den modsatte ende af landet, og foregik med tog. Først med den jyske længdebane til Frederikshavn, og derfra med Skagens-banen til Skagen. En munter episode, der fortæller lidt om datidens rejseservice, husker Agnes Johansen fra forældrenes beretning fra turen mellem Frederikshavn og Skagen.

Da det var en meget varm sommerdag, mente konduktøren nok, at han måtte gøre lidt for at forsøde turen for selskabet, så umiddelbart før de skulle holde på en af de små stationer stak han hovedet ind i kupeen og spurgte om selskabet var tørstig, for så ville han gerne forsøge at skaffe en kurv øl på den næste station. Forslaget blev modtaget med stor begejstring af selskabets herrer, men en af damerne sagde, at hun nu hellere ville have en portion jordbær.

Selskabet så ikke mere til konduktøren, før de kom til den næste station, men på perronen stod en kurv dugfriske øl til herrerne, og en kurv med friske jordbær til damerne.

I den sidste fortælling om Hørning-borgernes rejselyst er det ikke kun de før-

nævnte der deltager, men en større skare Hørning-borgere der drager til landsudstilling i Aalborg. Turen foregår med tog til Aalborg, og derfra til skuepladsen for landsudstillingen, der sandsynligvis har været i området hvor nu Aalborg-tårnet ligger.

Det blev en stor oplevelse for deltagerne, men lidt for dyrt for en af dem. Da han opdagede at han skulle betale for at komme ind sagde han stop. Nu havde han betalt togbillet helt til Aalborg, og nu skulle han så også betale for at komme ind på landsudstillingen. Nej det ville han ikke. Nu sætter mor og mig os her på bænken, og så kan I gå på landsudstillingen. Men det ville hans kone ikke være med til, så til sidst gav han sig, med ordene: Ja, ja, nu har jeg sat koen til, så kan jeg vel lige så godt lade kalven gå med i købet.

Agnes Johansen/Erik Dahl.

Fastelavnsryttere foran Nr. Vissing kro år 1907.

Skjoldskovstenen - et sagn fra Blegind

Ifølge et gammelt sagn, fandtes der i fordums tid en sten i Blegind, som blev kaldt »Skjoldskovstenen«, og den havde den egenskab, at når den lugtede friskbagt brød fra Mortensgård (Skjoldskovgård), vendte den sig. Trods ihærdige eftersøgninger for få år siden, er det ikke lykkedes at finde stenen.

Sagnet er beskrevet i Blegind Præstearkiv 1772 - liste over marknavne - og er trykt i Historisk samfunds Årbog fra 1927.

Arne Schøler, Blegind.

Blegind-Hørning kommune fra 1953-62

Da jeg i 1953 kom til kommunen, var der 1.400 indbyggere, der var bosiddende i byerne Blegind, Fregerslev, Dørup, Bjerttrup og Hørning. - Blegind var hovedsognet.

Sognerådet, som det hed dengang, bestod af 7 medlemmer, nemlig formanden gdr. Rasmus Andersen, Hørning, tidl. kommunekasserer Kr. Thomsen, Hørning, rentier Viggo Leth, Blegind, gdr. Bilde Sørensen, Fregerslev, trafikspekulant E. Kristoffersen, Hørning, gdr. Niels Dam, Hørning og diakon A. Kaas, Kjærsholm, Hørning. Sognerådsformanden, Rasmus Andersen var valgt af venstre. Viggo Leth ligeledes valgt af venstre. - Socialudvalget var hele sognerådet.

I løbet af disse år skete flere udskiftninger, således at sognerådet ved valget i 1958 bestod af Viggo Leth, Blegind som sognerådsformand, gdr. Knud Knudsen Kold, Dørup som næstformand, tromlefører Rasmus Mogensen, Hørning, husmoder Karen Kruse, Hørning, købmand H. Kolby-Larsen, Hørning og gdr. Alfred Jensen, Fregerslev samt gdr. Svend Borgbjerg, Fregerslev.

Sognerådet havde til huse i det gamle »Alfahus« på hjørnet Stationsvej/Skanderborgvej, hvor der var kæmnerkontor og sognerådsløkkale i stueetagen. - Jeg havde lejligheden på 1. sal, og Petrea og Kristian Iversen boede på 2. sal. Petrea fyrede i kakkellovne og klarede rengøringen.

Den her omtalte tidsperiode var præget af ro og fordragelighed, der var ingen politiske spændinger.

Det, vi i dag forstår ved udvikling, var der ikke tale om. Men forberedelsen til udviklingen blev gjort, da man i 1961 købte »Niels Dams gård« i Hørning. - Bygningerne lå, der hvor der nu etableres kirkegård. De 60 tdl. jord blev til Rosenvænget og industriarealet (Weston m.v.).

I samarbejde med Håndværker- og Borgerforeningen blev Hørning by's gader og veje navngivet, og der blev opsat husnumre. Jeg kan huske, at Viggo Leth, Bagermester Hans Nielsen og undertegnede kørte rundt i omegnsbyerne for at se på de bedst egnede skilte.

Lærerstaben bestod af 4 lærere, nemlig K. S. Reinholdt, Ellen Riisbjerg og Fr. Søgaard ved Hørning skole og J. Kleis ved Blegind skole. - Man påbegyndte udbygning af Hørning skole (Bakkeskolen) i foråret 1953. Opførte ny gymnastiksal. Der blev indrettet 2 klasseværelser i den gamle gymnastiksal, og på 1. sal blev der senere etableret fysiklokale.

Det skal vel også nævnes, at den gamle Hørning kro blev nedrevet for at give plads for hovedvejens udretning. Den nye kro blev opført i 1953-54 med stor indvielsesfest sommeren 1954. - Hele byen var med i denne opgave, da næsten alle tegnede aktier - nogle betalte kontant, andre udførte arbejde. Man bør nok tillægge nu afdøde slagtermester Rasmus Nielsen, Hørning æren for, at kroen blev bygget.

Arne Hansen

HØRNING KRO

ca. 1905

ca. 1925

ca. 1952

KÆRE LÆSER!

De har nu læst det første årsskrift fra Det Lokalhistoriske Arkiv i Hørning kommune. Det første af flere som vi håber at kunne udsende i de kommende år.

Som det er nævnt andetsteds, er udgivelsen støttet økonomisk fra flere sider, blandt andet af Støtteforeningen for Det Lokalhistoriske Arkiv, så hvis De er medlem af Støtteforeningen, har De også været med til at gøre udgivelsen af årsskriftet økonomisk muligt.

Det siger vi i Støtteforeningens bestyrelse tak for.

For de, der ikke er medlem af Støtteforeningen, men har lyst til at støtte det store og vigtige arbejde, der foregår på Det Lokalhistoriske Arkiv, har vi indlagt et girokort, De kan bruge til indmeldelse i Støtteforeningen.

De skal blot udfylde girokortet og tage det med, næste gang De skal på posthuset. Så nemt er det!

Årskontingentet er på kr. 50,00, og det gælder for hele husstanden.

Støtteforeningen blev oprettet og dens vedtægter udformet og vedtaget den 16. august 1984.

Foreningens formålsparagraf lyder:

»Det er foreningens formål at øge interessen for den nuværende Hørning kommunes historie«.

SPONSORER:

Brugsen, Nr. Vissing - Kroejer Hugo Kalmeyer, Nr. Vissing - Vognmand Aage Rasmussen, Nr. Vissing - Handelsbanken, Hørning - Provinsbanken, Hørning - Sparekassen SDS, Skanderborg - Hørning kommune - Støtteforeningen for det Lokalhistoriske Arkiv.

Og dette formål søges nået ved:

At udgive publikationer om kommunens historie.

At arrangere møder, foredrag og studiekredse om lokalhistoriske emner.

På anden måde at udbrede kendskabet til lokalhistorie og motivere befolkningen til at medvirke til en fortsat udbygning og præsentation af Det Lokalhistoriske Arkiv.

Dette arbejde skal, i henhold til vedtægterne, foregå i samarbejde med Det Lokalhistoriske Arkivs ledelse. Dette samarbejde har fungeret godt i de forløbne fire år, hvor Støtteforeningen enten alene, eller sammen med Arkivets bestyrelse har stået for afviklingen af forskellige udstillinger og arrangementer, med god og uundværlig støtte fra arkivarerne i Hørning og Veng.

Støtteforeningens næste arrangement er den ordinære generalforsamling, der afholdes den 15. juni 1988 kl. 19.30 på Arkivet i Hørning, hvor vi håber at se mange af vore medlemmer, nye såvel som »gamle«.

Med venlig hilsen

Støtteforeningen for Det Lokalhistoriske Arkiv i Hørning kommune.

Bestyrelsen for Det Lokalhistoriske Arkiv:

Formand: Ejner Ærø, Søballevej 4, Veng, 8660 Skanderborg tlf. 06 95 02 40.

Else Rasmussen, Arne Schøler, N. Bach-Jensen og Bodil Wiehe, Bent Meyer, Ingvar Jensen og Annelise Jensen.

Byrådets repræsentant er Søren Lyager.

Arkivarerne: For Hørning - Anne-Grethe Larsen, for Veng - P. Friis Kristiansen.

Arkivernes adresse:

Hørning - Højboskolen, Toftevej 53, 8362 Hørning, tlf. 06 92 30 66.

Veng - Veng Fællesskole, Søballevej 2, Veng, 8660 Skanderborg tlf. 06 95 02 42.

Åbningstider:

Fra 1. april til 30. september

Højboskolen:

1. torsdag i måneden fra kl. 18-20 og 3. torsdag i måneden kl. 18-20.

Veng Fællesskole:

1. torsdag i måneden fra kl. 18-20.

Fra 1. oktober til 31. marts

Højboskolen:

1. torsdag i måneden fra kl. 15-17 og kl. 18-20, 3. torsdag i måneden fra kl. 18-20.

Veng Fællesskole:

1. torsdag i måneden fra kl. 18-20.

Der er lukket i arkiverne i hele juli måned.

Bestyrelsen for Støtteforeningen for Lokalhistorisk Arkiv:

Formand: Erik Dahl, Nydamshuse 17, 8362 Hørning, tlf. 06 92 32 34.
Ejo Bjerregaard, Erik Jensen, Lone Madsen og Thomas Olsen.